

Schoonheid wijst de weg

Het haalbare

De goede componist probeert iets te laten zien. Van heel bescheiden: een leuk onverwacht zetje (en waarom ook niet) tot uiterst ambitieus: een bepaald logisch thema, een systematische manoeuvre, dominantie, you name it..

Omdat het zo moeilijk is überhaupt iets te componeren kan enige pretentie geen kwaad. Misschien is het bezinksel van de inspanningen nog net de moeite van publikatie waard.

De kloof

Tussen het moment waarop je 'iets' hebt dat er op lijkt en de realisatie gaapt een nauwe maar verschrikkelijk diepe kloof.

Tijdens een van zijn spreekbeurten sprak Vandecasteele van het 'geluk' dat je moet

hebben. Een woord van troost want wie zich intensief met studies bezig houdt of heeft gehouden, heeft weet van de verbijstering en wroeging als het maar niet wil lukken! Een probleemcomponist heeft het iets gemakkelijker, in problemen is het kwaalverloop gradueler, er is hoe dan ook produktie mogelijk. In een studie telt een beetje goed eigenlijk niet.

Een voorbeeld van een beetje goed

Het volgende geval geef ik ter overdenking.

Ik besloot een studie te maken op basis van een ideetje genoteerd tijdens het werk aan een andere studie (DIAGRAM 27). Mijn gedachte: ik moet een stelling kunnen bewerkstelligen die de vereiste motivatie-energie bevat om dit waar te maken. Af en toe werkte ik eraan, met de details van dit geploeter zal ik u niet lastig vallen. Toen een pat de stelling kwam binnenwandelen, begon het interessant te worden.

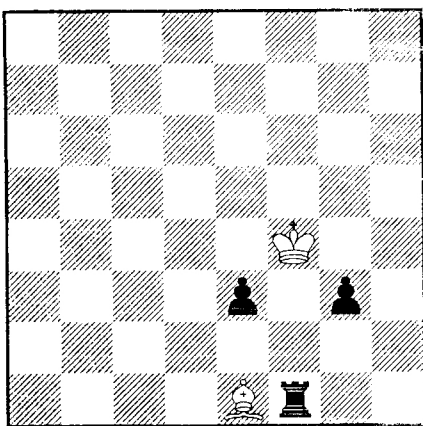

diagram 27

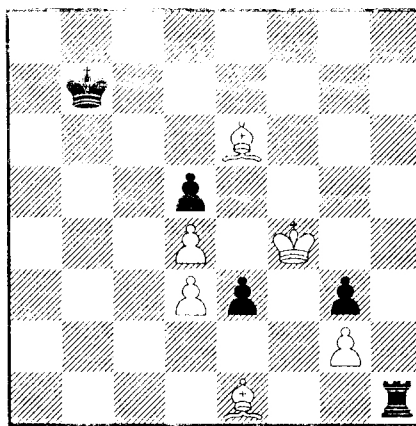

diagram 28

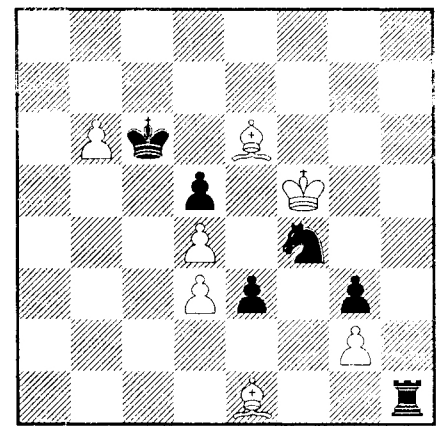

diagram 29

DIAGRAM 28 toont de studie toen zij bijna klaar leek te zijn. Oplossing: 1...Tf1+ 2.Lf2 Txf2+ 3.Kxe3 Kc6 4.Lxd5 Kxd5 pat. Alleen: zwart is aan zet dus 'eventjes' een inleiding verzinnen. Dit voert mij naar DIAGRAM 29.

Voor een goed begrip:

- a) de zwarte h-pion is ongevaarlijk
- b) wit mag zijn koning niet laten afsnijden.

Na 1. Kxf4? volgt 1...Txe1 2.Kxg3 Kxb6 3.Lxd5 Kb5 4.Kf3 Kb4 etc. Ook na 3.Kf3 Kb5 is zwart nog op tijd... Dus: 1.b7! Kxb7 2.Kxf4 en remise, omdat na 2...Txe1 3.Lxd5+ en 4.Lf3 gaat (maar niet 4.Kxg3 wegens 4...Tf1+).

Maar nu zie ik.. dat als dit zo is na 2...Tf1+ (tempoverlies!) niet alleen 3.Lf2 remiseert, maar ook 3.Kxg3 Txe1 4.Kf3! Bovendien bedenk ik nu dat 1.Kxf4 Txe1 2.b7 Tb1 3.Kxe3 Txb7 remise loopt.

Maar..dan...denken, denken, denken...

Maar kijk eens: de duals verdwijnen als ik alles een positie naar rechts opschuif (DIAGRAM 30)! Dat is er een voor *Chess Life*. Daar zal Benko van opkijken! Ik schrijf:

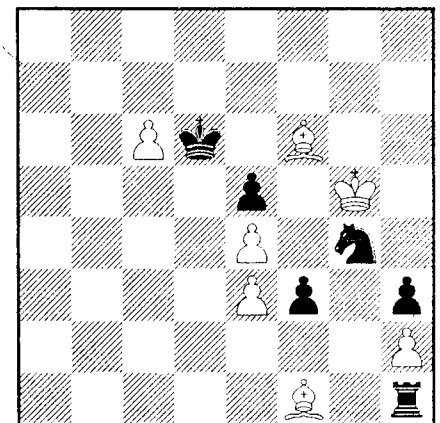

diagram 30

A subtle case of Réti's manoeuvre for the defence

It would seem that after 1.c7 Kxc7 2.Kxg4 Rg1+ 3.Kxh3 Rxf1 4.Kg3 Kd6 5.h4 draws. Obviously, the king's support for pawn f3 from e2 arrives too late, and after 5...Ke6 6.Bd8 draws because the h-pawn supports the bishop after 6...f2 7.Bg5 (but not good would have been 6.Bg7 Rg1+ or 6.Bh8 f2 7.Kg2 Rh1 8.Kxf2 Rxh4 9.Bg7 Rh7 10.Bf8 Rf7+ -+). If Black tries 5...Kc5 6.h5 the attack on the bishop is not available (6...Rg1+ 7.Kf2 =).

But instead of 4...Kd6 Black can and should play 4...Kc6 keeping his options open as the move serves two goals at once: approach to e2 and crossing over to the king's side, all dependent on White's play. Now White must play 5.h4 (5.Bxe5? Kc5 -+). After 5...Kd6 obviously White's king is tied to its spot. Therefore, either the bishop must move: 6.Bg5 Kc5 7.h5 (White cannot afford to lose time), 7...Rg1+ +--; or 6.Bh8 Kc5 and the bishop blocks the way of the h-pawn; or 6.Bd8 Kc5 7.h5 Kc4 8.h6 f2 9. Kg2 Rd1 -+.... or the pawn must move: 6.h5 Ke6 7.Bh4 Kf7 8.h6 Kg6 9.h7 ?!

Bijna

Begrijpt u? Er valt veel meer over deze stelling te vertellen maar de essentie van mijn verhaaltje is deze: Een stelling werkt voor 95% maar het ontbreken van het laatste element doet het hele gebouw in elkaar storten.

Hier stuit verstand en verbeeldingskracht op het beton van de extra-logische werkelijkheid (de logische werkelijkheid plus al datgene erom heen dat zich aan ons begrip onttrekt). De gekoppelde schaakkracht van alle grootmeesters en computers tezamen kunnen deze werkelijkheid niet veranderen.

Alle schoonheid berust op toeval: wat ik bedenkt is mogelijk, als ik geluk heb, bestaat het nog ook. Ik plaats de koning maar in arren moede op a1 of zo en mijn studie is klaar. Gelukt is de oorspronkelijke taak en de wedren tussen witte pion en zwarte koning. Verloren de Réti-zet 4...Kc6 en het pat.

Geluk(t)

DIAGRAM 31 H. Grondijs
Eerste publikatie, 1992
Remise

Oplossing: 1.Ld3 en nu a: 1...f1D 2.Lxf1 Tg1+ (2...Txf1? 3.b5 Kc2 4.b6 Kd2 5.b7 etc. =, maar niet 3.Lxe5+ Kc2 en de koning arriveert op tijd op e2) 3.Lg2 (3.Kxh3? Txf1 4.b5 Kc2 5.b6 Kd2 etc. -+) 3...Txg2+ 4.Kxf3 = of b: 1...Kc3 2.Lf1 (blokkade, de toren zal f3 niet 'zien') 4...Txf1 3.Lxe5+ Kd3 4.Kxf3 Te1 5.Kxf2 Txe3 6.Lf4 Te2+ 7.Kg3=, of hier 3...Kd2 4.Kxf3 Ke1 5.Lg3=.

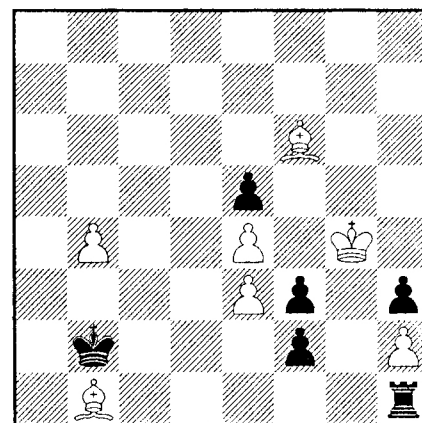

diagram 31

H. Grondijs
(met dank aan Rob Bertholee voor zijn analyses bij diagram 30).